Sprawozdania

STUDIA ORIENTALNE 2018, nr 2 (14)

ISSN 2299-1999

Marek Kulczycki

Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. „Polskie interesy narodowe”

Report from scientific conference “Polish national interests”

Отчет о конференции «Польские национальные интересы»

W dniach 27–28 września br. w Centrum Rekreacyjno-Sportowym „Stary Folwark” w Machnicach koło Trzebnicy, odbyła się konferencja naukowa pt. Polskie interesy narodowe. Organizatorem tego przedsięwzięcia naukowego było Stowarzyszenie BEZPIECZEŃSTWO. PL wraz z Międzynarodową Wyższą Szkołą Logistyki i Transportu we Wrocławiu. Wśród zaproszonych gości konferencyjnych byli: politycy, samorządowcy, ludzie nauki, przedstawiciele środowisk mundurowych a także biznesu.

W obradach plenarnych, a także panelach dyskusyjnych aktywnie uczestniczyli m.in.: Tomasz Siemoniak były wicepremier i minister obrony narodowej, Janusz Onyszkiewicz były minister obrony narodowej, prof. dr hab. gen. bryg. Stanisław Koziej były szef BBN kancelarii prezydenta RP, byli szefowie Sztabu WP – gen. Czesław Piątas, gen. Mieczysław Cieniuch, gen. Mieczysław Gocuł, były dowódca Generalny RSZ gen. broni Mirosław Różański a także byli rektorzy – komendanci uczelni wojskowych: gen. bryg. prof. dr hab. Bolesław Balcerowicz – AON i gen. bryg. prof. dr hab. Mariusz Wiatr – WSOWL we Wrocławiu.

Świat nauki reprezentowali między innymi byli rektorzy uczelni wrocławskich profesorowie: Marek Bojarski, Bogusław Fiedor, Andrzej Gospodarowicz, Krystian Kiełb, Tadeusz Luty. W obradach uczestniczyli również przedstawiciele innych środowisk naukowych, wśród których byli: prof. Zdzisław Cutter z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego im. Jana

Długosza w Częstochowie, prof. Jan Garlicki z Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Marian Kozub z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego z Kielc, prof. Jerzy Maroń z Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. Zenon Zamiar wraz z Prezydentem Międzynarodowej Wyższej Szkoły Logistyki i Transportu Januszem Pawęską. Z władz samorządowych Dolnego Śląska w tym przedsięwzięciu uczestniczyli: wicemarszałek Ewa Mańkowska oraz starosta powiatu wrocławskiego Roman Potocki. Z kolei polskich przedsiębiorców i bankowców reprezentowali m.in. Krzysztof Pietraszkiewicz – prezes Związku Banków Polskich oraz Edward Ptak.

Konferencja została objęta honorowym patronatem przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego – Cezarego Przybylskiego, Prezydenta Wrocławia – Rafała Dutkiewicza, Starostę Powiatu Wrocławskiego – Romana Potockiego oraz Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola. Sponsorama generalnymi tego przedsięwzięcia zostali: Ptak Machnice Snow&Sky oraz Wydawnictwo Adam Marszałek.

Organizatorzy konferencji założyli, że warto określić działania służące interesom narodowym i racji stanu. Zakres tematyczny konferencyjnej dyskusji obejmował zagadnienia dotyczące istoty interesów narodowych i racji stanu a także ich kształtowanie się na przestrzeni dziejów, znaczenia i roli takich obszarów jak polityka, ekonomia, siły zbrojne oraz kultura w interesach narodowych. Przyjęte założenia a także wnioski wynikające z dyskusji przyczyniły się do wymiany poglądów jakże ważnego problemu, który znacznie częściej powinien być przyczyną spotkań i dociekań naukowych różnych środowisk, którym bliski jest obszar tematyczny interesów narodowych i racji stanu.

Wartym podkreślenia jest fakt, iż konferencja była kontynuacją prac studyjno-analitycznych i koncepcyjnych Stowarzyszenia BEZPIECZEŃSTWO. PL dotyczących współczesnych i prognozowanych problemów związanych z bezpieczeństwem międzynarodowym oraz obronnością naszego państwa.

Wystąpienia referentów charakteryzowała przede wszystkim różnorodność podejmowanych zagadnień, które jednakże w każdym przypadku skupiały się nad główną treścią podjętej problematyki związaną z interesami narodowymi i racją stanu.

Konferencję otworzył referatem wprowadzającym „Interesy narodowe”, gen. bryg. prof. dr hab. Mariusz Wiatr, który w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na podstawowe wartości jak wolność, bezpieczeństwo, równość, szczerść, sprawiedliwość oraz wiedzę.

A osiągnięciu tych celów ma służyć koncepcja interesów narodowych. Nawiązał również do podstawowych dokumentów narodowych, związanych z realizacją podstawowych interesów państwa polskiego. W wystąpieniu tym, przybliżone zostały również polskie poczynania w tym obszarze w kontekście historycznym.

Swoje wystąpienie pt. „Polska racja stanu w okresie transformacji ustrojowej”, minister Janusz Onyszkiewicz poświęcił zmianom w układzie polityczno-militarnym, które nastąpiły w Europie po 1989 roku. W szczególności przedstawił drogę oraz sposób odbudowywania poczucia niepodległości oraz miejsca Polski w nowych uwarunkowaniach geopolitycznych. Przybliżył formalno-prawne aspekty związane z istnieniem i granicami ponownie zjednoczonych Niemiec i pojawiające się z tego tytułu dla naszego państwa nowe paradygmaty. Omówił strukturę bezpieczeństwa nowo wyłaniającej się Europy i szereg poglądów, które wówczas istniały w tej kwestii.

Z kolei gen. Mieczysław Cieniuch w referacie „Polska racja stanu w drodze do NATO i UE” wskazał między innymi na to, iż nie zawsze w należyty sposób jest rozumiane są pojęcia racja stanu a także interes narodowy. Wskazał również na potrzebę szerszego spojrzenia na obszar bezpieczeństwa narodowego, nie tylko przez pryzmat militarny.

W wystąpieniu zatytułowanym „Racja stanu a bezpieczeństwo państwa, społeczeństwa, obywateli”, prof. Jan Garlicki zwrócił uwagę na to, iż względy bezpieczeństwa, szczególnie w dzisiejszych czasach powodują ograniczenie pewnych praw i wolności obywatelskich. W tym wypadku powstaje dylemat – ile wolności a ile bezpieczeństwa, gdzie ta granica pomiędzy tymi obszarami może być przesunięta. Prelegent wskazał również na współczesne zagrożenia, które w sposób zasadniczy mogą oddziaływać na bezpieczeństwo państwa.

Gen. bryg. prof. Stanisław Koziej w wystąpieniu „Interesy narodowe jako podstawa strategii bezpieczeństwa narodowego oraz kryterium akceptacji strategii sojuszniczych” omówił determinanty interesów narodowych a także cele strategiczne w dziedzinie bezpieczeństwa. Podsumowując wystąpienie,

wskazał na znaczenie interesów narodowych i racji stanu, które są podstawą i punktem wyjścia przy formułowaniu własnej strategii bezpieczeństwa oraz głównym kryterium akceptacji koncepcji strategicznych (w tym zwłaszcza misji) bezpieczeństwa sojuszy, których jesteśmy członkiem.

W kolejnym wystąpieniu „Zagrożenia polskiej racji stanu”, minister Tomasz Siemoniak wskazał na potrzebę ciągłego umacniania pozycji naszego państwa w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego jak i zewnętrznego. W tym kontekście wskazał kilka czynników od których bezpośrednio ten stan zależy. Wskazał między innymi na nasze położenie geograficzne, które to przez cały czas generowało i będzie generować rodzaje różne zagrożeń. Podkreślił, iż w obszarze polityki międzynarodowej występuje bardzo wiele obszarów zagrożeń i że obecnie, nie do końca właściwie reagujemy i odpowiadamy na te zagrożenia.

„Transformacja energetyczna jako droga do bezpieczeństwa energetyczno-ekologicznego – lekcje z niemieckiej Energiewende” to tytuł wystąpienia prof. Bogusława Fiedora. Podczas prezentacji tego tematu, prelegent omówił podstawowe przyczyny przechodzenia do energetyki odnawialnej i zwiększania efektywności energetycznej. Wskazał również, iż takie podejście do bezpieczeństwa energetyczno-ekologicznego stwarza nowe bodźce dla rozwoju gospodarki.

Kolejny referat „Banki w społecznej gospodarce rynkowej, działania w interesie kraju i regionu” przedstawił Krzysztof Pietraszkiewicz. W swoim wystąpieniu omówił między innymi umacnianie i rozbudowę infrastruktury systemu finansowego oraz infrastrukturę systemu płatniczego w naszym państwie. Wskazał, iż istnieje potrzeba dokonania zmian poprawiających warunki wzrostu sektora oraz przygotowanie banków na funkcjonowanie w warunkach pogorszonej koniunktury a także złagodzenia pewnych obciążeń finansowych oraz wzmocnienie instrumentów służących restrukturyzacji banków.

Wystąpienie prof. Krystiana Kiełba „Kultura muzyczna nośnikiem wartości narodowych” dotyczyło roli i znaczenia elementu kulturowego jako jednego – zdaniem prelegenta – z głównych czynników narodotwórczych. Wskazał również na to, że kultura jest nośnikiem wartości narodowych, i że pod jej istotnym wpływem kształtuje się nasze indywidualne i zbiorowe poczucie tożsamości.

Prof. Marian Kozub podczas prezentacji „Studia strategiczne nad bezpieczeństwem RP” wskazał na gwałtowne zmiany w obszarze bezpieczeństwa, które szczególnie obecnie mogą mieć skutek nieprzewidywalny. Podkreślił również, iż prowadząc studia strategiczne nad bezpieczeństwem, nie możemy to bezpieczeństwo pojmować jedynie jako zagrożenie lecz musimy popatrzeć również chociażby pod kątem wyzwań.

Oprócz referatów wygłoszonych podczas sesji plenarnej, w czasie konferencji przeprowadzone zostały trzy dyskusje panelowe z udziałem prelegentów oraz gości. Pierwszemu panelowi, poświęconemu polskim interesom narodowym w ujęciu historycznym przewodniczył prof. Jerzy Maroń. W dyskusji panelowej uczestniczyli: prof. Zdzisław Cutter, prof. Marian Kozub, minister Janusz Onyszkiewicz oraz gen. dyw. Zbigniew Jabłoński.

Drugi panel zatytułowany był „Siły zbrojne a interesy narodowe” i poprowadził go gen. bryg. prof. dr hab. Bolesław Balcerowicz, który wraz z gen. Mieczysławem Cieniuchem, gen. dr. Mieczysławem Goculem oraz gen. broni dr. Mirosławem Różańskim dyskutowali na ten jakże ważny temat.

Trzeciemu panelowi przewodniczył prof. Jan Garlicki, który poprowadził dyskusję nad relacjami pomiędzy polityką a interesem narodowym. Zaproszonymi gośćmi do tego panelu byli: gen. broni dr Leszek Konopka, dr Katarzyna Jędrzejczak-Kuliniak oraz płk dr Piotr Pertek.

W podsumowaniu konferencji, którego dokonał Prezes Stowarzyszenia BEZPIECZEŃSTWO. PL, gen. dyw. Zbigniew Jabłoński, podkreślone zostało znaczenie tego przedsięwzięcia naukowego w aspekcie ważności problematyki która została poruszona.

Z dorobkiem naukowym i teoretycznym konferencji będzie można zapoznać się w wydawnictwie książkowym, które w czasie warunkowanym możliwościami wydawniczymi Stowarzyszenia BEZPIECZEŃSTWO. PL dotrze do zainteresowanych oraz badaczy współczesnych problemów bezpieczeństwa i obronności.

Z pierwszych wstępnych i częściowych ocen oraz opinii, nie tylko uczestników konferencji wynika, że:

1. Tematycznie i merytorycznie konferencja była niezwykle istotna w świetle dynamicznych zmian międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa.

2. Była udaną próbą redefiniowania takich pojęć jak: interes narodowy, racja stanu, zdolność bojowa sił zbrojnych RP oraz ich znaczenia we współczesnym świecie.
3. Tego typu myślenie, wieloaspektowe i pragmatyczne warto kontynuować, aby pod względem metodologicznym i organizacyjnym wzmocnić Polskę na arenie międzynarodowej, a także regionalnej.

Bardzo interesującym spostrzeżeniem uczestników konferencji było to, iż istnieje pilna potrzeba dyskusowania nad problematyką, która była poruszana w czasie dwudniowych obrad. Być może jest to impuls do cyklicznej wymiany poglądów na temat polskich interesów narodowych lecz w poszerzonym gronie znawców jakże ważnej problematyki.

dr Marek Kulczycki
Uniwersytet Wrocławski
Wydział Nauk Społecznych
Instytut Studiów Międzynarodowych
ul. Koszarowa 3
51-149 Wrocław
marek.kulczycki@uwr.edu.pl